

3697

רשמה א.ב.

פרוטוקול מספר 23/ד'
מישיבת הוועדה לענייני פנים
שהתקיימה ביום ג', ל' אדר א' תשי"ט - 10.3.59
בשעה 08.30

משתתפים:

- י. ריפתין - יו"ר
- ד. בר-רב-האי
- ע. דגני
- י. ישעיהו
- י. כץ
- ח. לנדאו
- י. שופמן

מזומנים:

- מר שבו - המנהל הכללי, משרד הפנים
- מר דש - אנג' התכנון, משרד הפנים
- מר חביב - יועץ משפטי, משרד הפנים
- מר גלס - משרד המשפטים

סדר-היום:

חוק לתיקון פקודת בנין ערים (המשך)

היו"ר י. ריפתין:

אני פותח את הישיבה.

סעיף 36ב(א)

=====

היו"ר י. ריפתין:

(קורא את הסעיף).

סעיף 36ב(א)

הנוחלט: לקבל את הפסקה.

סעיף 36ב(ב)

מה פירוש "חלק שבוצע מתוך העבודה שיש לעשותה"?

ח. לנדאו:

הכוונה היתה שלא כל עבודה שמבוצעת נוגדת את הרשיון. צו מינהלי אינו יכול להפסיק את כל העבודה שבוצעה, אלא הפסקה היא לגבי אותו חלק של העבודה שבוצע והסותר את תנאי הרשיון.

מר חביב:

אני מציע קודם-כל להקדים את פסקה (ג) לפסקה (ב), כיוון שהפסקה (ג) מפרטת מה מתוך העבודה בוצע ללא רשיון. באותה פסקה (ג) שתוקדם אני מציע להוסיף בכל פעם לאחר הטלה "העבודה" שבוצעה, את המלים: "או חלק ממנה", ובפסקה (ב) (שעכשיו תהיה (ג)) אני מציע לכתוב: "את העבודה או חלק ממנה, שיש להפסיקה".

ח. לנדאו:

החלטת: לקבל את הצעת ח"כ לנדאון: פסקה (ג) תהיה פסקה (ב), ולאחר המלה "העבודה" בה יבואו המלים "או חלק ממנה". פסקה (ב) תהיה פסקה (ג), ותנוסח: "את העבודה או חלק ממנה שיש להפסיקה".

סעיף 36ב(ד)

ה. לנדאון:

יכול להווצר מצב שהוצא צו הפסקה מינהלי, ומשהוצא ראה מוציאאו ששגה, ואינו מגיש תביעה לביהמ"ש, וזו במקרה כזה, בטל כעבור שבעה ימים. לפי פסקה (ד) לא ייתכן ערעור על הצו כש מינהלי לא הפך לצו שיפוטי, כיוון שהמחוקק יצא כאן מתוך הנחה שהצו המינהלי ייחפך לקבוע.

אני מציע שיוכנס כאן סעיף שיתן ביטוי להחלטה שנתקבלה בוועדה בדבר זמניות הצו המינהלי.

מר גלס: אני מציע לדחות את ההחלטה בענין זה עד שנסיים בשאלה של ההריסה המינהלית (סעיף 36ג').

ד. בר-רב-האי:

החוק הזה היה בנוי על ההנחה שהיזמה מוטלת על הנפגע. הוצא לגבינו צו הפסקה מינהלי - תפקידו של הנפגע הוא לערער עליו. לאחר החלטתנו הקודמת, היזמה לכך אינה עוד בידי הנפגע, אלא מי שהוציא את הצו הוא הצריך לדאוג לאישורו ע"י ביהמ"ש, ולכן בשלב הראשון הזה אין מקום בכלל לאפשרות לנפגע לערער על צו ההפסקה המינהלי.

מר גלס:

אני בכל זאת מבקש לדחות את ההחלטה בענין זה. עדיין לא ברור אם נוכל לוותר על הערעור, נוסף לחובת מוציא הצו לבקש את אישור ביהמ"ש תוך שבעה ימים. כי שבעה ימים לגבי בניה בהיקף גדול יכולים להיות ענין של הפסד עצום. כל עוד צו ההפסקה עומד בתקפו - אי-אפשר לפנות לביהמ"ש בערעור. גניח שמי שהוציא את הצו המינהלי אמנם מגיש אותו לביהמ"ש תוך הזמן שנקבע, ואז ישאר הצו בתוקף עד שביהמ"ש יקבע אחרת, ומגיש הצו אינו דואג להחשת הפרוצידורה בביהמ"ש ולנפגע נגרם נזק. משום כך צריכה להיות אפשרות של ערעור גם מצד הנפגע.

מר שבו:

אפשרות זו קיימת בלאו הכי בפרוצידורה הכללית, ולא צריך לפרט זאת כאן במיוחד. עכ"פ, אולי מוט לכתוב במקום "מועד ומקום הגשת הערעור" - "הודעה על זכותו לבקש ביטול הצו

החלטת: לקבל את פסקה (ד) בתכנה, נוסף להצעת מר שבו. היועצים המשפטיים יבדקו את הניסוח.

סעיף 36ב(ה)

היור"י. ריפתין: בסעיף זה נדון לאחר שנסיים בסעיף 36ג'.

החלטת: לדחות את הדיון בסעיף (ה) עד לאחר סיום הדיון בצו ההריסה המינהלי.

סעיף 36ג'
=====

היור"י. ריפתין: (קורא את הסעיף).

סעיף 36ג(1)

ברצוני לקרוא לפניכם מכתב שנתקבל לפני זמן מה מאת הסתדרות עורכי-הדין בענין זה. (קורא את המכתב). נראה להם שאם תינתן הסמכות להריסת מבנים לרשות אדמיניסטרטיבית לפי סעיף זה - חורגים מהדרוש, ולא תמיד יוכל ערעור לפצות את הנפגע. הם מציעים שסמכות כזאת תינתן רק במקרה של סכנת חיים מיידית.

י. שופמן:

אני מציע שנתאם את הגדרת סוגי האנשים הרשאים להוציא צו כזה, לסעיף הקודם בו החלטתנו בענין מתן רשות להוציא צו הפסקה מינהלי.

י. שופמן:

שנית, אני מציע למצוא נוסחה שתגביל את צו ההריסה המינהלי לאזורים כפריים בלבד. בעיר יש בימ"ש ויש פיקוח, ואפשר למנוע דברים. בעקבות ההסברים שקיבלנו מאגף התכנון, הטוען שצצים כפרים שלמים בהם הפיקוח קלוש ומרוחק מביהמ"ש - אני מוכן, אם כי בלב כבד בלבד, להסכים לצו הריסה מינהלי בכלל, אך להגביל זאת לאזורים אלה.

ח. לנדמן:

אני רוצה להתנגד לכל ענין ההריסה המינהלית. מתכונן החוק רצה להיות קיצוני ביותר, וראה צל-הרים כהרים. יחד עם זאת, ברור שצריך לשים סייג לבניה בלתי-חוקית. אבל מכאן ועד להשתוללות של שדרה יש הבדל. כשמדובר בצו הפסקה מינהלי, כשלאחר הפיקוח ניתנת סמכות להפסיק את העבירה או לעצור אותה - אני מבין. השאלה היא: מה קורה כשאדם ממשיך לבנות? בעיה כזאת עומדת גם כשיש צו הפסקה שיפוטי, והבעיה מצאה בחוק את פתרונה. אם ממשיך מישהו בכל זאת לבנות, לאחר שניתן לו צו הפסקה מינהלי - ומה גם שצו הפסקה המינהלי חייב ליהפך לשיפוטי תוך שבעה ימים - יחולו עליו כל הדינים החלים על מי שהפר צו הפסקה שיפוטי. ביהמ"ש הוא שיחליט. כי אם ההנחה היא שבלתי-המשפט אצלנו כל-כך אומללים שלא יוכלו להשתלט על חוק זה - אין לחוק כולו ערך.

לגבי האזורים הכפריים טועים אלה החושבים שיש בסעיף זה משום הרתעה. כי כאן אי-אפשר להפסיק באמצע הבניה, ובמסך לילה אחד יכולים להקים בית-בלוקים שלם, כולל הגג. ולמה לתת אפוא גם כאן את סמכות ההריסה לאנשים מקריים?

אני מציע אפוא שלא יהיו בכלל צווי הריסה מינהליים. אם המשיך העבריין בעבירה - יחולו עליו כל הסעיפים, האחריות והמסקנות, החלים עליו כאילו המשיך בבניה לאחר שניתן צו הפסקה שיפוטי, והעשויים יוטלו עליו ע"י ביהמ"ש ולא ע"י רשות אדמיניסטרטיבית.

ע. דגני:

מה פירוש "או מי שהצו יכול היה להינתן לו"? לגופו של ענין אני יוצא מתוך הנחה שמגמת החוק הזה לא להכניס כסף לקופת המדינה, אלא להיות גורם מרתיע. ואם יקיבלנו את האפשרות של צו הפסקה מינהלי - יש לצו זה תוקף של חוק, ומי שעבר עבירה, עבר עבירה על החוק, ולא חשוב אם השופט נתן לכך גושפנקא או לא. גם בתוך אותם שבעת ימים עלינו להגן על הצו הזה. כי תוך שבעת הימים יכולה הבניה להימשך בקצב כזה שכאשר יגיע הענין לשופט הוא יחליט שבנין בעל ממדים כאלה לא כדאי עוד להרוס.

ייתכן אפוא שהסעיף הזה מנוסח בצורה שיש בו טעם לפגם. אבל עקרונית אני חושב שברגע שניתן צו כלשהו - מינהלי או שיפוטי - קודם-כל חייב אדם לציית לו, ואם אינו עושה כן - איש אינו חייב לשמור על כבודו ונכסיו. אלא שהדבר הזה חייב להתפרסם ע"י הוועדות המקומיות, כדי שאדם ידע מה צפוי לו אם לא יקיים את התכנית שאושרה לו. כל נסיון להקל בענין זה הופך את כל החוק לבלתי-יעיל.

אולי צריך להכביד בבחירת האנשים האחראים המוסמכים להוציא צו הריסה מינהלי. אבל אין טפק לדעתי שצריך להשאיר אפשרות של מתן צו כזה.

ד. בר-רב-האי:

סעיף זה הוא למעשה עיקר החוק. כי לכאורה רשאי גם היום ביהמ"ש להוציא צו הריסה, כולל קנס וכו'. אבל המציאות הוכיחה שהעונשים הקבועים בחוק הם מכסימליים, וגם צווי הריסה אינם ניתנים ברוב המקרים או שאינם מבוזעים. יוצא שאם מוצא צו הפסקה מינהלי והוא מוגש לביהמ"ש תוך שבעה ימים - הרי עד שהענין מתברר בביהמ"ש יכולים לעבור חדשים אחדים, ואם אין סמכות של הריסה למי שמוציא את צו הפסקה המינהלי - אין ערך לחוק כולו.

ייתכן באמת שיש טעם להגביל את האינטסטנציות הרשאיות להוציא את הצו הזה, אבל סמכות כזאת חייבת להשאר בחוק. כי כל הסמכויות האחרות ישנן גם כיום בידי ביהמ"ש.

היו"ר י. ריפתין:

בעיני לא נראה צו הריסה מינהלי. הריסת בנין היא ענין חמור, אם כי ייתכן שבמקרים מסויימים היא הכרחית. כבר אמרנו שביהמ"ש רשאי להוציא צו הריסה גם ללא נוכחות הצד השני, וזהו המכטימום שאנו יכולים לעשות.

ועדת הפנים - 10.3.59

היו"ר י. ריפתין:

אין זה נכון שבאגב הגרוע ששרר בטוח הבניה מקורו בכך שאין לנו חוק. השאלה היא יותר של פיקוח ושל נטרול בפיקוח במקומות השונים, ואל נחשוב שאפשר תמיד להחליף פיקוח יעיל בהחמרת עשים.

מתוך כך אני מבין גם את בקשתם של עורכי-הדין, כי זו צריכה להיות בקורת-הראות של כל אלה העוסקים בחוק, פרט כמובן למקרה של סכנת חיים ממשית ומידית.

לא נראית לי גם ההפרדה בין אזורים כפריים ולא-כפריים, כפי שהציע ח"כ שופמן.

אני מציע אפוא: א) לא כל מי שרשאי להוציא את צו ההפסקה המינהלי יהיה רשאי להוציא גם צו הריסה מינהלי, אלא להגביל את האיסטטוציות הללו; ב) הרשות להוציא צו הריסה מינהלי תינתן לא בכל מקרה של הפרת רשיון, אלא רק במקרים החמורים ביותר.

מר דש: הכוונה היא למקרה אחד ויחידה: למקרה של בניה ללא רשיון כלל.

מר שבו: לא נוכל להסכים להצעתו של ח"כ שופמן, כי היא מכניסה אפליה מסוכנת מאד שאין ברצוננו להכניסה; היא פוגעת בכפר בתור כפר. גם שם יש הסדר עם הסוכנות המגישה בקשות לרשיון ומשלמת מסים, אם כי לא לגבי כל בית לחוד אלא על כפר שלם, ויש תכניות מאושרות.

הקנסות, אפילו הם גבוהים מאד, אינם מרתיעים חלק גדול מן האוכלוסיה, ואנשים מעדיפים לשבת חדשיים-שלושה בבית-הסוהר ובינתי להטשין לבנות. וענין כשמייע לביהמ"ש יכולים לעבור שבועות רבים עד שהענין מסתיים, כולל ערעורים ודחיית ההוצל"פ, ובסופו של דבר אין הורסים את הטבנ כי ברגע שענין כלשהו נכנס למכונה של ההוצל"פ, מתחיל לפעול הגיון פרוצידור אחר והענין אינו עוד בידינו.

אני מבין את חרדתם של חברי הוועדה שלא ייעשה צו אולי צריך לחפש ערובות בתוך אותה מסגרת, אבל המסגרת הייבת להשאר. לא יית שבגלל אחוז קטן מאד של עוול העלול להגרם, בוותר על המכשיר הזה שיעילותו תוכל בעתיד. שום פקיד מינהלי לא ישים את נפשו בכפו ויהרוס דברים מבלי שיברר קודם שאמנם יש לו יסוד לעשות זאת, כיוון שיצטרך אח"כ לתת על כך תשובה, כולל תשלום נזיקין. ענין זה של נזיקין נראה לי כערובה הטובה ביותר לכל פקיד. כי אין ביטוח של פקיד ממשלתי לענין של נזיקין, והוא יצטרך לשל זאת מניסו הוא.

אני מסכים לומר שצו הריסה כזה יוכל להוציא רק יו"ר הוועדה המחוזית ולא כל אחד. אבל אפשרות של צו הריסה מינהלי חייבת להשאר.

היו"ר י. ריפתין:

אולי אפשר לומר: א) רק במקרה שאין רשיון בניה כלל; ב) רק יו"ר הוועדה המחוזית רשאי לעשות זאת

ד. בר-רב-האי: מה במקרה שיש לו רשיון לבניית קומה אחת והוא בנה קומה שניה?

היו"ר י. ריפתין: במקרה כזה אין מניעה שהענין ילך לביהמ"ש.

מר גלט:

לשאלתו של ח"כ דגני מה זה "על מי שהצו יכול היה להינתן לו"? - עבירת בניה מטבעה היא עבירה אנונימית. החוק הקיים מתחשב במצב אופייני, וקבע בסעיף 35(9) מי הוא האחראי לביצוע עבודת בניה. בניה שבצו ההפסקה המינהלי נתפש אדם פלוני, אך עד להוצאת ההריסה הוא נעלם. בשים-לב לקו האופייני הזה של האנונימיות ושל החילופי והעברת האחריות מאחד לשני - ניתנת אפשרות למסור את צו ההריסה המינהלי למי אחר, לא לזה שלגביו ניתן צו ההפסקה המינהלי.

היו"ר וח"כ לנדאו העירו שמתן צו הריסה מינהלי ה ענין כל-כך יוצא-דופן שאנו יוצרים כאן מוסד משפטי חדש. אני רוצה להעיר שה ההפסקה וצו ההריסה המינהלי קיימים בחוק הניקוז. בחוק זה יש מסכות למנהל לענייני מים להוציא צו הריסה לאדם שבנה בעורק-ניקוז, והוא חף יכול לבצע האו הזה מבלי שפנה לביהמ"ש, אם כי לנוגעים בדבר יש ערובות מסויימות.

מר גלס:

אני חייב לעמוד על טעות אחת שנתפשה במכתבם של עורכי-הדין. הפרשה שאנו עוסקים בה איננה פרשה של מבנים מסוכנים, כי לגבי אלה יש בלאו הכי סמכות לאדמיניסטרציה לבצע הריסה מבלי לפנות לביהמ"ש, עפ"י חוקי העזר של הרשויות המקומיות. בניה בלתי-חוקית בניגוד לתכנון ובניה מסוכנת הם שני דברים שונים לחלוטין.

ח. לנדאו:

בניה שאדם קיבל צו הפסקה מינהלי, ורוצה לעקוף את אפשרות האדמיניסטרציה להרוס זאת. הוא מחכה אפוא שבעה ימים ואינו ממשיך לבנות, וכעבור שבוע הוגש נגדו משפט בהתאם לחוק, וצו ההפסקה השיפוטי ניתן. משניתן הצו השיפוטי - אין עוד אפשרות להוציא צו הריסה מינהלי, ומתחילים כל ההליכים של משפט רגיל. אדם בעל שכל יחכה אפוא עד שצו ההפסקה המינהלי ייחפך לצו הפסקה שיפוטי, ורק אז ימשיך לבנות ואז יחולו עליו ממילא כל הכללים של צו הריסה שיפוטי ולא מינהלי. מה הועילו אפוא חכמים בתקנתם ובקביעת האפשרות של צו הריסה מינהלי?

מר שרון:

אני מבקש שתיתן לנו שהות לחשוב על רשימת עבירות שאנו מוכנים לצמצם לגביהן בלבד את אפשרות הוצאת צו ההריסה המינהלי. ברגע זה עולים בדעתי שני מקרים: בניה ללא רשיון ותוספת קומות או חדרים.

שנית, מתעוררת שאלה: האם "ללא רשיון" פירושו ללא רשיון בכלל או בניגוד לרשיון שניתן?

ח. לנדאו:

הכוונה היא כשאין רשיון בכלל.

ע. דגני:

ייתכן למשל שאדם מוציא רשיון לגביית דפת ובונה במקום זה בית גדול.

היו"ר י. ריפתי:

אמרנו שבכל הסטיות האפשריות בקשר עם צו ההריסה ידון ביהמ"ש. אך אם בונים ללא רשיון בכלל - יש בכך מסוים פיקוח נפש, וכאן - ורק כאן - אני מוכן להסכים לצו הריסה מינהלי. אומרים לנו שהחומרה שבמצב היא שלפתע-פתאום צצים כפרים שלמים ולא מספיקים לקבל בעוד מועד צו הריסה של שופט. אבל כשאין שום קושי לקבל צו של שופט, מה גם שאפשר לקבל צו כזה בביהמ"ש גם מבלי לשמוע את הצד השני, אפשר לחכות למשפט ואין צורך לרוץ לצו הריסה מינהלי.

ע. דגני:

שר הפנים דיבר על 10 אלפי תיקים באזוריים לא-כפריים, ולשם כך הביא את החוק הזה. אתם באים עכשיו ומבטלים את כל ערכו של החוק.

מר זש:

אולי כדאי שתוסיפו גם שיו"ר הוועדה המקומית רשאי להוציא צו הריסה מינהלי.

מר גלס:

בקשר עם הרשיון אני רוצה לעמוד על נקודה אחת: ייתכן שלפלוני יש רשיון לבנות בחלקה מספר 121, והוא בונה על חלקה 127. אם אומרים אפוא "ללא רשיון" - צריך לשנות לומר "ללא רשיון באותו מקום".

הרחלש: 1. הסמכות להוציא צו הריסה מינהלי תהיה בידי יו"ר הוועדה המחוזית בלבד;

2. הסמכות ניתנת רק במקרה של בניה ללא רשיון באותו מקום בלבד, ולא במקרה של סטייה ניכרת מתנאי הרשיון.

זכות הסתייגות: שר הפנים; ע. דגני

היו"ר י. ריפתי:

אני רוצה להודיע שאם בדיקה משפטית תאמר שהצעת עורכי-הדין לגבי פיקוח נפש היא במקומה - לא אתנגד להוסיף מלים אלו לחוק.

ד. בר-רב-האי:

אילו היתה מתקבלת ההצעה שאפשר להרוט גם במקרה של סטיות ביכרות מהרשיון - אפשר היה לקבל את הת של פיקוח נפש לפי הצעת עורכי-הדין. אבל אם אינכם נותנים כל פיקוח אלא רק אומרים "ללא רשיון", לא צריך לפרט בכלל. כי אם מפרטים - יש פיקוח נפש גם של המדינה ולא רק של הפרט, ועוד, וכן צריך להגדיר מה זה בכלל "פיקוח נפש", ומי יקבע מה זה.

סעיף 136ג(2)

י. שופמן:

כאן לא צריך לומר "רשאית הוועדה המקומית לבצע זאת". כי אם יו"ר הוועדה המחוזית הוא היחיד המוסמך להוציא צו הריסה מינהלי - הוא יצטרך להמשיך ולדאוג בעצמו לביצוע.

מר גלט:

אין אנו סוטים מן הכלל שהגורם המניע בכל הענייני הללו הוא הוועדה המקומית. אלא, מתוך חשש לזכויות האזרח וכדי למצוא ערובה נוספת, החליטה הוועדה לתת את הסמכות להוצאת צו הריסה מינהלי לא ליו"ר הוועדה המקומית אלא ליו"ר הוועדה המחוזית. אך יו"ר הוועדה המחוזית לא יעשה זאת ביזמתו הוא, אלא אם הוועדה המקומית תפנה אל

י. שופמן:

זה לא נאטר בחוק.

מר גלט:

עכ"פ, מישהו צריך להניע אותו לכך. הוועדה המקום היא בראש וראשונה הגורם המעוניין בביצוע הדבר. א יודע אם לוועדה המחוזית יש בכלל סנגנון לביצוע. לא נאמר גם שהוועדה המקומית חייבת לבצע זאת, אלא היא רשאית לבצע.

משום כך אינני רואה כל סתירה בין השינוי שהוכנס ע"י הוועדה בסעיף הקודם, לפיו רק יו"ר הוועדה המחוזית רשאי להוציא צו הר מינהלי, ובין מתן סמכות הביצוע בידי יו"ר הוועדה המקומית, הגורם שבידיו האמצעים הטכניים לביצוע.

מר שנו:

לדעתי עלינו לחזור בענין זה לגורמים המבצעים את צו ההריסה השיפוטי, כפי שהוחלט בסעיף קודם: היוע המשפטי, יו"ר הוועדה המחוזית או המקומית, וכו'.

י. שופמן:

אינני חושב שעלינו להכניס את היועץ-המשפטי לעני זה. ראשית - אין הבעיה קשורה במושבות או בערים, אוא במקומות קטנים מרוחקים, כפי שהוסבר לנו. שם הוועדה המקומית לא תהיה מעוניינת אף פעם לבצע את צו ההריסה. ואם נחליט לפי הצעתו של מר גלט - אנו נוטלים את כל עוקצו של הסעיף הזה, ואין בו צורך כלל. הדרך היחידה לביצוע היא הוועדה המחוזית. לא תמיד מקבלת הוועדה המחוזית את הפניה מהווע המקומית, כפי שטענו כאן. לפעמים לא תפעל כלל הוועדה המקומית, ומישהו אחר פנה לוועדה המחוזית - המשטרה או גורם אחר. לכן צריכה הוועדה המחוזית לה גם המחליטה וגם המבצעת את צו ההריסה המינהלי.

מר גלט:

אפשר להוסיף את הוועדה המחוזית נוסף על הוועדה המקומית.

ד. בר-רב-האי:

ההגיון של הרוב בקבלת הסעיף היה לאפשר שיקול נוסף שחש מפני קבוצות של ועדות מקומיות. ואם תמס את הביצוע - לאחר שיו"ר הוועדה המחוזית החליט להרוס, - לידי הוועדה המקומית אין שום בטחון שהדבר יבוצע. לפי הגיון זה חייב מי שהחליט גם לבצע.

י. כץ:

הקו העקבי שלי בענין זה הוא שהוועדה המחוזית צריכה לספל בעניינים רק כשהוועדה המקומית אינה עושה זאת, או כשאין ועדה מקומית כלל, או כשיש סטייה ניכרת וקבוצות וכדומה אינני רוצה לשלול את תפקידה הציבורי של רשות מקומית בכלל, והוועדה המחוזית הריהי ועדה של פקידים ולא של אנשי ציבור.

היו"ר י. רזפתין:

אולי אפשר לומר שיו"ר הוועדה המחוזית, לאחר שהווע את צו ההריסה המינהלי, יבצע אותו בעצמו או שימס מישהו לבצע זאת, ואני מציע לאפשר לו להסמיך את הוועדה המקומית או את מהנדס העיר, אך כל מהנדס שהוסמך לכך, כפי שהחלטנו לגבי צו ההריסה השיפוטי.

החלט: ביצוע צו ההריסה המינהלי יהיה בידי יו"ר הוועדה המחוזית, אך הוא רשאי להסמיך לכך את יו"ר הוועדה המקומית, את מהנדס העיר או מהנדס אחר שהוסמך לכך.

סעיף 136(3)

החלט: לקבל את הפסקה.

סעיף 136ד'
=====

היו"ר י. ריפתין: (קורא את הסעיף).

סעיף זה צריך לשנות בהתאם למה שהחלטנו קודם. כי ייתכן שעוד לפני שבעה ימים יבוטל הצו המינהלי שניתן.

החלט: לקבל עקרונית את הסעיף, תוך התאמה למה שהוחלט בסעיפים קודמים בנוגע לצורך באישור צו הפסקה מינהלי תוך שבעה ימים ע"י ביהמ"ש.

סעיף 136ה'
=====

היו"ר י. ריפתין: (קורא את הסעיף).

מר גלט: גם את הסעיף הזה צריך לשנות, כי עכשיו אין עוד צורך בשלושים יום.

החלט: להתאים את הסעיף למה שהחליטה הוועדה בסעיף קודם (שחובת אישור הצו היא על מוציאיו ולא על הופגוע).

סעיף 136ו'
=====

היו"ר י. ריפתין: (קורא את הסעיף).

ד. בר-רב-האי: סעיף זה קשור בסעיף 136ג': האיש קיבל צו הפסקה מינהלי, וממשיך לבנות. שם יש התרופה של אפשרות הריסה, ואילו כאן - הקנס על העבירה. אולי כדאי להוסיף כאן שתשלום הקנס אינו מונע אפשרות של הריסה.

החלט: לקבל את הסעיף, בתוספת הצעתו של ה"כ בר-רב-האי לפיה תשלום הקנס אינו פוטר מהאפשרות להרוס את המבנה.

סעיף 136ז'
=====

היו"ר י. ריפתין: (קורא את הסעיף).

י. שופמן: גם את הסעיף הזה צריך להתאים למה שהחלטנו קודם, כי המדובר אינו עוד בצווים של הוועדה המקומית בלבד, ואי-אפשר להגביל את האחריות לתשלום בזיקין על הוועדה המקומית בלבד. לא ייתכן שצו יוצא ע"י היועץ המשפטי והוועדה המקומית היא שתשלם את הנזיקין.

ד. בר-רב-האי:

בדרך-כלל מחוסנים הפקידות והשופטים מפני תביעות נזיקין כל זמן שהם פועלים "בונה-פידה". מבחינה זו יש בסעיף זה משום חידוש, והוא יכול להביא להיסוסים אצל כל פקיד מינהל לגבי השימוש בחוק. נזק עצום לבונה יכול להיגרם גם ע"י צו הפסקה שבירורו בביהמ"ש יכול להיגרם זמן רב, ואין אנו אחראים על תהליכים משפטיים. צריך אפוא לבדוק את הבעיה הזאת לאור הנתונים הללו.

י. שופמן:

ביחס לצו הריסה מינהלי הדבר אינו חמור. כי שם יש בעיה פורמלית: יש רשיון או אין רשיון. אם נהרס מבנה בטענה שלא היה רשיון ובאמת היה רשיון - כאן צריך באמת לשלם; אך כאן קל מאד להוכיח אם היה או לא היה זה "בונה פידה". יותר מסובך המצב כשמתחיל לפעול קטלוג העבירות החמורות שהחלטנו עליו לגבי צו הפסקה מינהל כי כאן מתחיל הענין להיות ענין של שיקול דעת, עד כמה מתאים המבנה לתנאי הרשיון.

יחד עם זאת, אי-אפשר להשאיר את האזרח ללא הגנה, כי צו הפסקה עלול להרוס את הקבלן, ובניגוד לצו הריסה יכול צו הפסקה להימשך זמן רב. ברור שהסעיף דורש תיקון, כי לא ייתכן להטיל על הוועדה המקומית תשלום נזיקין בשעה שהסמכות להוציא את צו הפסקה ניתנת גם לגורמי אחרים.

הי"ר י. ריפתין:

המדובר הוא על צו שניתן שלא כדין, כלומר: שאינו לעצם הענין או שנותן הצו לא היה רשאי להוציא, ואז ברור שמוכרחים לפצות את האזרח הנפגע. מבחינה זו הסעיף נכון, אלא שברור שצריך להתאים אותו מבחינת האינסטנציות שישלמו.

ד. בר-רב-האי:

אני רוצה לשאול: לפי הביטוח הזה, אם פקיד שהיה רשאי להוציא צו נתן אותו כדין אבל מתוך שיקול מוטעה - האם הוא מכוסה ע"י החוק או שיצטרך לשלם?

מר גלס:

במקרה כזה אין משלמים.

המגמה המקורית של החוק היתה שעפ"י צו הריסה מינהלי ייהרסו לאורן אותם חלקי הבניה שנבנו לצו הפסקה מינהלי, אלא גם אלה שנבנו לפני מתן צו הפסקה. אח"כ צמצמו זאת, ואמרו: צו הריסה המינהלי יחול רק על אותם החלקים שנבנו בניגוד לצו הפסקה. בנסיבות אלו, כשהדבר כל-כך מוגבל, לא יהיה זה מן הדין לחייב את הגוף הציבורי דוקא בתשלום פיצויים. ייתכן שיש נסיבות שהפקיד עצמו היה אשם ברשלנות חמורה, אם כי קשה לתאר מקרה כזה. משום כך הוצע כאן לפצות רק בעד הנזק שנגרם ע"י צו הפסקה ולא בעד ההריסה שנעשתה לאחר ההתראה המפורשת.

הי"ר י. ריפתין:

אבל אם ההפסקה היתה שלא כדין ולאחר מכן ניתן צו הריסה מינהלי - מדוע לא להביא בחשבון מתן פיצוי לנפגע?

מר גלס:

משום שצריך לחנך את האזרח שאם ניתן צו - עליו לכבד אותו או ללכת לעדעוד, ולא לקחת את החוק לידינו. כל מה שהוא בונה לאחר מתן צו הפסקה, הוא בונה על אחריותו הוא.

מר שבו:

לגבי החשש של ח"כ שופמן שעלולה לקרות תקלה לפיה יינתן צו הפסקה שלדעת הבונה אינו מוצדק - יש לו תחפה: הוא יכול לבקש מיד צו ביטול. בהקשר זה אולי צריך לתת זכות לבונה לבקש את הביטול עוד לפני שהגיש מי שהפסיק את הבניה את הבקשה לביהמ"ש בתוך שבעת הימים.

י. שופמן:

זכות זו ישנה ממילא. מי שמוציא את צו הפסקה צריך להגיש זאת לביהמ"ש לאישור תוך שבעה ימים, ואילו הנפגע רשאי לפנות מיד.

מר שבו:

אם נכביד על הפקיד ונעמיד אותו תמיד במצב קשה כזה שיצטרך לחשוב פעמיים גם על הדברים הכשרים ביותר שמא ימצא איזה עו"ד מסולח פסול בצו או בהסמכה (ובענין ההסמכה לא תמיד יש יד לאותו פקיד) - אנו יכולים להגיע למבוי סתום וכל החוק לא יהיה אופרטיבי. עכ"פ, הייתי רוצה שהפסקה של יומיים לא תגרור אחריה תשלום פיצויים. ובכל אופן, צריך להכניס כאן פסקה שענין של הסמכה אינו יכול לשמש עילה לתביעת פיצויים.

- הרחלט:**
1. להשאיר כעקרון אפשרות של תביעת פיצויים במקרה של צו הפסקה שניתן שלא כדין;
  2. לא להוסיף אפשרות כזאת גם במקרה של צו הריסה, לאור הסברתו של מר גלס;
  3. להתאים את מקומה של הוועדה המקומית בחובת תשלום הפיצויים למה שהוחלט בסעיפים קודמים על הרשאים להוציא צווי הפסקה מינהליים;
  4. להוסיף סייג בתביעת הפיצויים לגבי פגם בהסמכה;

סעיף 36ח'
=====

היו"ר י. ריפתין: (קורא את הסעיף).

ד. בר-רב-האי: מהו מצבם של בתי-משפט עירוניים ביחס לפקודת בזיון ביהמ"ש? והאם אנו יכולים ע"י תיקון פקודת בזיון ערים להקנות להם מעמד בענין זה ולתקן ע"כ את פקודת בזיון בתי-המשפט?

מר גלס: דבר זה עבר את הביקורת של היועץ המשפטי לממשלה, והוא סמך ידיו על הסעיף. לא ביהמ"ש העירוני בעצמו הוא שיטיל את הסנקציות החמורות לפי פקודת בזיון ביהמ"ש, אלא ביהמ"ש השלום יעשה זאת, אלא שהפגיעה בצו של ביהמ"ש העירוני תיראה כבזיון ביהמ"ש.

הרחלט: 1. לקבל את הסעיף;

2. היועצים המשפטיים יבדקו שוב את ענין בתי-המשפט העירוניים.

סעיף 36ט'
=====

היו"ר י. ריפתין: (קורא את הסעיף).

הרחלט: לקבל את הסעיף.

היו"ר י. ריפתין: בזאת סיימנו את הדיונים בחוק זה. היועץ המשפטי ידאג לכך שהנוסח הסופי יוכנס לתיקי החברים. אם למישהו מחברי הוועדה תהיה הערה כלשהי לניסוח וכדומה - הוא יפנה ליור, כי לא בחזור לדיון בוועדה אלא במקרה של אי-בהירות בענינים עקרוניים.

לגבי סדר-עבודתה של הוועדה: יש לפנינו עוד מספר הצעות לסדר-היום שהועברו אלינו ושטרם סיימנו את הדיון בהן (ענין הירקון, תאונות הדרכים, המקומות ההסטוריים וכו'), וכן חוק שירותי הכבאות וענין כלא שטה. נוסף לכך הועברה אלינו ע"י הכנסת הצעת חוק הרשויות החקלאיות. מתוך כך אינני רואה מנוס מקיום ישיבות נוספות של הוועדה בת"א, שלא בימי הכנסת. על המועד המדוייק אודיע לחברים.

(הישיבה ננעלה בשעה 10.45)